

Cool Christian Fool?

Eiga trúgvandi at roykja?

M.a. henda spurning fari eg at royna at svara, og ymiskt annað fari eg at gera nakrar viðmerkingar til.

Sum stóðan er í dag, torir eingin at siga nakað um tað, at trúgvandi fólk roykja, men við tað at debattin rættuliga er farin í gongd í Noregi og nú eisini í Føroyum, haldi eg eisini, at eg fari at siga mína hugsan um hetta eyrna mál

Í síðstu viku skrivaði Dánjal á Dul Jacobsen eina kronikk í Dimmalætting og Sosialinum, ið hann kallaði „Neytaði og tubbaksroyki“, sum var ein grein við sera áhugaverdum innihaldi, har hann visir á alt skrogið e.g. skrólið, ið er frammi í dag við neytaðini, vit í seinastuni hava hoyrt og lisið um.

Samanlíknað við roykingina, er neytaðin peanuts og kortini verður roykingin forsvarað, viðhvørt tagd burtur, og viðhvørt enná burturvíst við tí, at roykjarar ikki virða landsins lógar, ið verja tey, sum ikki ynskja royk, tað verði á almennum stóðum ella arbeiðsplássum. Hvat er vandamiklari, neytaðin ella tubbakið? – ja, tað svarið kenna vit jú helst øll.

Eg eri púra samdur við Dánjal í tí, hann ferir fram, tí alt hetta skrólið er jú ein stór parodi. Roykingin er ivaleyst ein tann størsta hótanin móti mannaætti, heilt síðani tubbaksplantan á fyrsta sinni var uppdagað. Tubbakið og roykurin eru jú sum kunnugt sera vandamikil, tað eru hagtöl, ið Dánjal visir á eitt gott prógv um.

Eisini alheimsheilstovnurin undir S.T. – W.H.O. hevur enná lýst 31. mai sum ein sokallaðan roykfriðan dag, fyr í vísu á, hvussu vandamikil roykingin er og at fáa fólk at steðga á og hugsa seg um. Hesin stovnurin visir á, at roykingin er størsta vandamálið og størsta orsøkin til deyða í dag. Neyvan AIDS kemur uppá síðuna av tubbaksroykingini!

EIN PARODI OG ÖNNUR!
Alt hetta prátið um neytaði og tubbak er í lagi, men hvat við at venda spurninginum eitt sindur inn á tey, ið helst ikki skuldu notið tilika gift, sum tubbakið jú er?

Dánjal visir í grein síni til eina grein í einum norsku blaði, har vist verður til nokkur hagtöl, sum vóru galdandi fyr í Noregi í 1988. Tað er í lagi við hagtølunum, men tað sum Dánjal ikki sigur lesaranum er, at greinin varð skrivað av norska evangelistinum Aril Edvardsen í blaðnum „Troens Bevis“. Greinin var í sær sjálvari skelkandi, men eftirsum Aril stendur í sera stórum kristiligum arbeiði, og hevur gjørt tað alt sitt liv, so vildi hann vísa á, at eitt tað vandamiklasta rú-

evnið í Noregi er tann nógv roykingin. Ikki bert visir hann til nevndu hagtöl, men kemur inn á spurningin, um tey „kristnu“ yvirhøvur skulu roykja. Aril er tann einasti, sum hevur loyst frá posabandinum hesum viðvíkjandi, og grein hansara var eisini dúgliga viðgjörd í norskaru pressu langa tíð eftir, at greinin kom fram. Sambært blaðmannin Aril Borgen, so vóru tað roykandi prestar, önnur kristin og ikki-kristin, ið østu seg harðliga um greinina.

Her er tað, at eg meini at Dánjal ikki fer nóg langt í síni viðmerking. Dánjal situr jú við „Troens Bevis“ framman fyr sær, og sigur einki um tað, sum greinin veruliga snúði seg um. Kann vera, at hann vil vísa á, at hetta við teimum kristnu ikki var tað hann vildi viðmerka, tað er í lagi, men kortini kundi hesin parturin uttan nakran trupulleika komið við, bara ein torir at taka málið upp.

Út frá tí, sum Aril skrivar, er tí nærliggjandi at hugsa, at roykingin man vera blivin eitt vanligt fyrbrigdi innan royk og felagsskapir, nú hann so harðliga tekur til orðanna. Hann visir á, at líkamið hjá einum og hvørjum kristnum er eitt Guds tempul, sum skal vera til Guds æru, og ikki til æru fyrri teir, ið vinna pening uppá tubbak. Eisini visir hann í hesum sambandi á 1. Kor. 6.18, at eingin kristin eigur at synda móti sínum egna líkami, og 1. Kor. 6.13 har tað stendur, at Harrin er fyrri líkamið og líkamið er fyrri Harran. Herumframt verður víst til 1. Kor. 6.19-20 har tað stendur: „Vita tit ikki, at líkam tykkara er tempul Heilaga Andans, sum í tykkum er, og sum tit hava frá Gudi, og at tit eru ikki tykkara egnu? Tit eru dyrt keypt! Ærið tí Gud í líkami tykkara!“

Aril harmast um, at tey seinastu árin eru mong kristin, serstakliga ung fólk, farin at roykja. At kristin roykja er vorið alt meiri vanligt og góðtíkið innan kristnar samkomur og felagsskapir, meðan heimurin og visindamenn koma fram við fleiri og fleiri prógvum, ið vísa, at royking er tann mest deyðiliga „pestin“ millum alt annað rúsevni, ið verður misnýtt í dag. Hetta hevur havt við sær, at fleiri og fleiri menniskju, serstakliga í teimum sokall-

aðu upplýstu londunum og millum tey, sum hava hægri útbúgvingar, eru hildin uppá at roykja.

STÓÐAN MILLUM TEY KRISTNU Í DAG

Aril nevnið eisini, at ímillum tey kristnu hevur gongdin seinastu árin tíverri verið tann øvugta. Enntá í samkomum við baptistiskum dópsyni, har tað fyrr ikki var vanligt at doypa trúgvandi, fyrr enn tey høvdu lagt sigarettirnar á hillina. Sagt varð tá, at hetta við roykingini hoyrði til tað gamla lívið, sum skuldi „verða grívið við Kristusi“ við dópinum til deyðan. Nú er aftur her, slept uppá hesar normar og trúgvandi sum roykja, verða doypt uttan nakra viðmerking.

Eg fari at taka tvey dømi, sum koma fram gjøgnum sangir, sum eru skrivaðir um hetta evnið. Kona mín lærði eitt lítið vers tá hon var barn. Hetta festi seg so fast í hennara sinni, at hon ongantið hevur gloymt tað síðani. Hon hoyrði tey sum tá vóru nýfrelstir syngja:

*Han frelste meg fra tobak,
han frelste meg fra snus,
han frelste meg fra synden,
og fra dens sus og dus.
Ja, det var Guds sønnen,
han løste mine bånd,
og æret være Jesus,
ja syng Halleluja.*

Hetta versið talar beinleiðis og nevnið tingini við rætta navni. Eisini skrivaði Áge Samuelsen ein sang, har hann sigur:

*Jeg er herligt løst og fri,
ifra lenker som meg bant
nådens sol for meg opprant,
og jeg vet at det er sant...*

Her verður talað eitt sindur meiri óbeinleiðis, og lesarin/lurtarin kann gera sínar hugsanir sjálvur um, hvør ið nú syndin man vera og hvørjar leinkjurnar eru, sum hann er so glaður fyrri at vera loystur frá? Soleiðis er tað viðhvørt, men verður náðin ofta ikki gjord til eina sovipútu fyrri tey trúgvandi, soleiðis at roykingin sleppur igjøgnum nálaeyggað av øllum tí, sum skriftin kallar er óreint? Frelsan er total og hevur tað skapandi og umbrotyandi við sær, at allar leinkjur verða loystar í Jesu navni – eisini tubbakið, sum hongur so fast við einum. Tað at tubbakið fyrri tey flestu er so ringt at sleppa av við, sigur mær, at her er veruliga talan um

ein stóran vanda og eina ringa gift.

HVAT SIGUR DÁNJAL?

Eg kundi hugsað mær at spurt Dánjal, sum í dag sjálvur stendur sum samkomuleiðari og eisini stendur í samstarvi við aðrar Hvítusunnur samkomur, hvør stóða hansara er til henda partin av sakini? Hann hevur valt at pynta grein sína við teimum myndum, sum vísa tveir persónar, har annar er „cool“, skráppur og sær væl út, meðan hin hevur hann valt at kalla ein „fool“. Hetta orðið er beinleiðis umsett í orðabókini til m.a. at merka: byttlingur, dári, sóthestur, eitt bytt o.s.fr. At Dánjal velur hetta má so koma at standa fyrri hansara egnu røknig og lesarin kann skilja myndirnar sum hann vil. At eg havi valt somu orð í míni vísir, skal so ikki skiljast sum, at eg vil kalla tey kristnu ella roykjarar alment við somu orðum. Yvirskriftin er bara vald fyrri at vísa á dupult-moralin, ið er valdandi í løtuni.

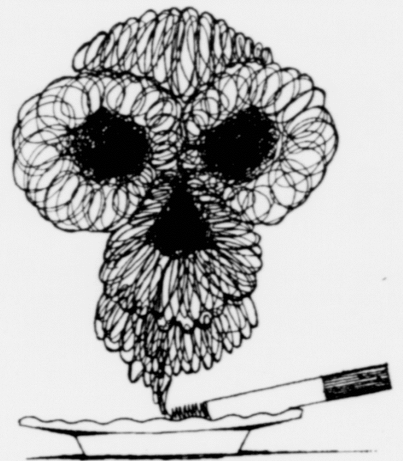
Eg havi sjálvur erfarið í tí samkomu eg gekk í, at fólk fóru út á trappuna at roykja meðan sangur og tala varð hildin. Roykurin stóð sum ein skadda inn gjøgnum vindeygu og hurðar. Viðkomandi persónar kundu júst tað sama staðið inni í salinum og roykt, tí so var tað opinbert fyrri øllum, hvat tey fingust við. Hvar er munurin, ein roykir innanfyri ella utanfyri eitt Guds hús – tað verði seg kirkja ella samkomuhús? Sum kunnugt, so spyr roykurin ikki eftir, hvønn veg hann fer. Tað visir seg tíverri sum at roykingin skal goymast og ikki umtalast, men bæði andadráttur, hár og klæði lukta sum eg veit ikki hvat.

Hvussu er stóðan í Hvítusunnurørsluni í dag? Hevur Dánjal somu meining um hesi somu trúgvandi kristnu sum hann umgongst dagliga innan sína egnu rørlu og man hann geva teimum sama karakter sum hann gevur vanligu roykjaranum?

Tað sum Aril viðmerkir er ein trupulleiki, sum – ikki bara Hvítusunnurørslan – men eisini aðrar samkomur og rørlur uttan iva hava at dragast við.

MÍTT EGNA HEIM OG UPPIKSTUR

Uttan at gera meg sjálvan

til eina halgimynd, so kann eg siga frá, at eg vaks upp í einum heimi har tubbak ongantið varð brúkt. Eg hevði foreldur, sum lærdu meg, at royking ikki hýrdi til tað kristna lívið. Sum smádrongur var eg eisini lokkaður at roykja, av tí at tað var ein spenningur millum okkum smádringir at royna. Sum rimuligt var, so luktaðu bæði klæði og hár tá eg kom heim, og foreldur míni gjørdust sera kedd av hesum, sum var farið fram. Tibetur var eg spardur fyrri framhaldandi royking og henda royndin var so bert tann eina og eg tók ávaringina frá foreldrum mínum í álvara, og kom ongantið aftur í hóslag við tubbakið.

Hetta við roykingini varð eisini hildið fram í samkomuni, og so vitt eg kann minnst hevði eingin samkomulimur trupulleikar ella ringa samvitsku orsakað av royking.

Í dag er stóðan so tverri ein onnur, tí tað verður sæð ímillum fingrarnar við roykingini. Sjálvstýrskir prædikumenn, sum vitja henda vegin, enná sum fyrstodómenn, siga ikki eitt einasta orð um roykingina, men kunnur heldur finnast at øðrum einkisigandi fyrbrigdum og enná kolldoma og fordøma menniskju fyrri tað, um tey ikki hugsa eins og teir.

FYRIBYRGING

Eins og WHO, so hevur Dánjal nokur uppskot til fyribyrking, m.a. eina betri upplýsing og at stórri orka eigur at leggjast í at royna at fáa tey heilt ungu frá at roykja.

Alt hetta ljóðar sera væl, men eg haldi at Dánjal fyrst kundi tikið í egnan barn og so byrja innan Hvítusunnurørsluna og fingið henda óvana ruddaðan út. Í hvussu so er, eru tað hesi somu menniskjuni, sum í kraft av gleðiðóskapinum siga seg hava loysnina uppá livsins trupulleikar, royna at vitna um eitt annað liv sum er vert at liva, um eina broyting sum er hend við teirra egna lívi, tað verði seg loysn frá brennivini, tablettum, hashi, snúsi og narotika o.s.fr. Hvat nú við tubbakinum? Verður

eingin loystur trá tí?

ERU TEY TRÚGVANDI HYKLARAR?

Aftur til Aril. Sum ikki einaferð – so varð hann við grein síni so dyggiliga mis-skiltur, við tað, at hann nevndi viðurskiftini sum fyrr vóru, at tað var ikki vanligt at doypa fólk sum roykt. Sjálvt um „Troens Bevis“ bert verður prentað í 9.000 eintøkum, so viðgjördu flestu ávisir í Noregi greinina, sum stóð í „Troens Bevis“ og fingur tað til, at Aril ikki vildi doypa roykjarar. Tískil kom hann í Mai-útgávu av „Troens Bevis“ við eini felags rætt- ing til alt sum hevði verið sagt og skrivað um seg. Hovudsýrskriftin var: „Roykere kommer også til Himmelen“. Hesa niður- stóðu kemur hann til og sigur frá, at sjálvt um hann ikki vanligu doypr fólk, so hevði tað verið heilt óevangelískt ikki at doypa fólk sum roykja. Um roykjarar koma til Himmals verður so ikki dómur, ið Aril kemur at fella, men tað hevði verið tæðuligt um tí ikki skuldi komið í himmaln sum roykjarar.

Aril greiðir annars væl frá tí, sum hann meinar og stendur fyrri, m.a. uppá fyrirspurning um hvi hann skrivaði nevndu grein, sigur hann, at av teimum mongu túsund greinum, hann millum ár og dag hevur skrivað, hevur enn eingin verið um royking, men við tíðarinnar ótrúligu skrivning og viðmerkingum til umhvørvi og annað, so er eisini neyðugt við eini kristnari rødd í roykiviðgerðini. Tað er at vera hyklari at fara í mótmælisgongu móti fríum aborti, sum drepur uml. 14.000 barn í Noregi um árið, og so ikki siga frá um roykingina sum drepur uml. 7.500 menniskju um árið.

Út frá hesum sum her er nevnt, skal so ikki nakar ivi vera um, at Aril Edvardsen meinar tað, ið hann segði í grein síni frá februar í ár. Royking loyvir ikki heima í samkomum og trúgvandi felagsskapum!

Tað er tí eitt staðiligt ynski, at hesin óvni og

